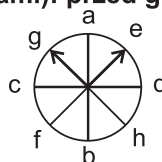

1. Na rysunku zaznaczono dwa cienie gnomonu (oznaczone strzałkami): przed górowaniem i po górowaniu Słońca. Który odcinek oznacza południk miejscowy?

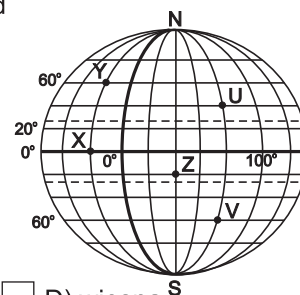
- A) ab
 B) cd
 C) ef
 D) gh

Rysunek do zadań 2 - 6

2. Na rysunku przedstawiono pozycje pięciu obserwatorów: X, Y, Z, U, V. Który z nich zaobserwował najkrótszy cień gnomonu podczas dnia równonocy?

- A) U
 B) Z
 C) X
 D) V

3. Jaka pora roku rozpoczyna się w punkcie V w dniu 21 marca?

- A) lato
 B) jesień
 C) zima
 D) wiosna

4. Która godzina czasu słonecznego jest w punkcie U jeśli na południku zerowym jest południe słoneczne?

- A) 6⁴⁰
 B) 8⁰⁰
 C) 17²⁰
 D) 16⁰⁰

5. Jeśli w punkcie V jest godzina 24⁰⁰ czasu słonecznego, to w którym punkcie będzie 17²⁰ tego samego czasu (tego samego dnia)?

- A) U
 B) X i Y
 C) Z
 D) tylko w Y

6. Które ze współrzędnych geograficznych dotyczą punktu Y?

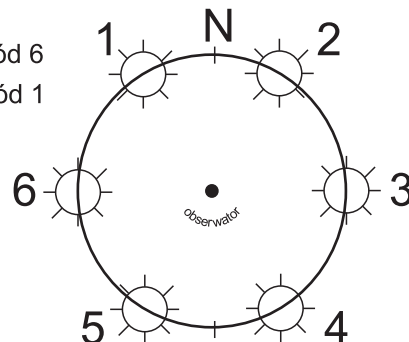
- A) 20°N, 60°E
 B) 60°S, 20°W
 C) 60°N, 20°E
 D) 60°N, 20°W

7. Jak nazywa się czas stosowany w całej Polsce, mimo że, nasz kraj należy do dwóch stref czasowych, a różnica czasu miejscowego między wschodnimi i zachodnimi granicami Polski wynosi ok. 40 minut?

- A) czas miejscowy
 B) czas letni
 C) czas urzędowy
 D) czas środkowoeuropejski

8. Które punkty na linii horyzontu przedstawiają miejsca wschodów i zachodów Słońca w dniu 22 VI dla obserwatora mieszkającego w Polsce?

- A) wschód 1, zachód 2
 B) wschód 3, zachód 6
 C) wschód 5, zachód 4
 D) wschód 2, zachód 1

9. Jeśli w pewnym miejscu na Ziemi jest letnie południe słoneczne, to gdzie będzie letnia północ?

- A) na tym samym południku i przeciwnym równoleżniku
 B) na tym samym równoleżniku i przeciwnym południku
 C) na przeciwnym równoleżniku i przeciwnym południku
 D) na tym samym południku i tym samym równoleżniku

10. Na którym kontynencie leży punkt o współrzędnych geograficznych: 8°N, 75°W?

- A) Azja
 B) Ameryka Północna
 C) Ameryka Południowa
 D) Afryka

11. Który z obszarów będzie najsilniej ogrzewany?

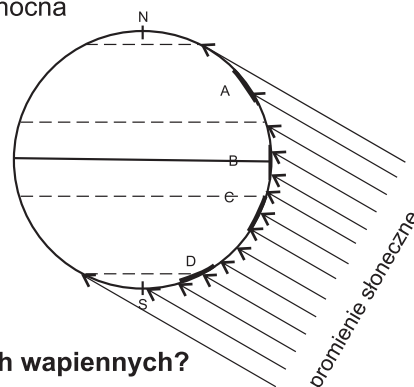
- A) obszar A
 B) obszar B
 C) obszar C
 D) obszar D

12. Długość rzeki San wynosi ok. 443 km. Jaka będzie długość jej sygnatury na mapie w skali 1:500 000?

- A) ok. 1 cm
 B) ok. 88 cm
 C) ok. 11 cm
 D) ok. 116 cm

13. Jaki proces doprowadził do powstania m.in. jaskiń, szczelin w skałach wapiennych?

- A) wietrzenie chemiczne
 B) wietrzenie mechaniczne
 C) akumulacja
 D) wietrzenie eoliczne

14. Gołoborze powstaje wskutek:

- A) wietrzenia chemicznego B) wietrzenia mechanicznego
 C) erozji wgłębnej D) erozji wstecznej

15. Największa erozja wgłębna występuje w biegu rzeki:

- A) dolnym B) środkowym C) górnym D) przy źródle

16. Meandry są typowe dla biegu rzeki:

- A) środkowego B) nie występują na rzekach
 C) górnego D) dolnego

17. Strefa klimatyczna w której charakterystyczne są na ogół bardzo małe opady w ciągu roku lub ich brak oraz największe na Ziemi dobowe amplitudy temperatury to strefa:

- A) równikowa B) podzwrotnikowa C) okołobiegunowa D) zwrotnikowa

18. Rzeki okresowe płyną:

- A) na obszarach podrównikowych B) występują na pustyniach w klimacie suchym
 C) na obszarach gdzie opady przewyższają parowanie D) gdy ze zbiorników retencyjnych zostanie spuszczone woda

19. Najmniejsza powierzchnia zlewiska Oceanu Spokojnego występuje:

- A) w Ameryce Południowej B) w Australii
 C) w Azji D) w Ameryce Północnej

20. Układ charakterystycznych typów pogody prowadzony przez wiele lat obserwacji określa:

- A) pogodę B) klimat
 C) niżę lub wyżę baryczne D) wiatry

21. Podstawę wydzielenia warstw w atmosferze stanowi:

- A) zawartość tlenu i azotu B) zmiana ciśnienia
 C) zmiana gęstości D) zmiana temperatury

22. Lasy stanowią „zielone płuca” ponieważ:

- A) pochłaniają tlen z atmosfery i wydzielają azot
 B) pochłaniają azot z atmosfery i wydzielają tlen
 C) pochłaniają dwutlenek węgla z atmosfery i wydzielają azot
 D) pochłaniają dwutlenek węgla z atmosfery i wydzielają tlen

23. Lasy korzystnie wpływają na klimat ponieważ:

- A) zmniejszają siłę wiatru i ilość opadów B) zwiększają siłę wiatru i ilość opadów
 C) zmniejszają siłę wiatru i wywołują transpirację D) zwiększają siłę wiatru i zmniejszają ilość opadów

24. Polski podróżnik, który w 1995 roku zdobył oba bieguny to:

- A) Mirosław Hermaszewski B) Marek Kamiński
 C) Krzysztof Hołowczyc D) polski podróżnik nie zdobył obu biegunów

25. O której godzinie czasu miejscowego należy zadzwonić z Warszawy (52°N, 21°E) do Australii, tak aby w Sydney (34°S, 151°E) było południe słoneczne?

- A) o godzinie 3²⁰ tego samego dnia B) o godzinie 3²⁰ poprzedniego dnia
 C) o godzinie 8⁴⁰ tego samego dnia D) o godzinie 8⁴⁰ poprzedniego dnia

26. Zmniejszająca się ilość opadów w miarę przesuwania się w głąb kontynentu jest skutkiem czynnika klimatycznego:

- A) wysokości n.p.m. B) rozmieszczenia lądów i mórz
 C) prądów morskich D) zmniejszonego parowania

27. Kolejność kontynentów w układzie rosnącej ich powierzchni przedstawia punkt:

- A) Afryka, Ameryka Północna, Azja B) Antarktyda, Europa, Australia
 C) Ameryka Południowa, Afryka, Azja D) Antarktyda, Europa, Afryka

28. Podaj rozciągłość południkową Afryki znając współrzędne geograficzne jej skrajnych punktów.

UWAGA! Wykorzystaj odpowiednie współrzędne.

35°S, 20°E; 15°N, 18°W; 10°N, 51°E; 37°N, 10°E

- A) 72° B) 69° C) 62° D) 81°

29. Najgłębsze miejsce w oceanach znajduje się w pobliżu:

- A) Ameryki Północnej B) Ameryki Południowej C) Azji D) Antarktydy

30. Mieszkańcy Ziemi, którzy obserwują Słońce podczas górowania zawsze po północnej stronie nieba, mieszkają m.in.:

- A) w strefie międzyzwrotnikowej B) w północnej strefie umiarkowanej
 C) w południowej strefie umiarkowanej D) w strefach okołobiegunowych